

LIKENNETAPATURMIEN ENNALTAEHKÄISEMINEN

Liikenneturvallisuusinfo 5-6-vuotiaille päiväkotilapsille

Marika Kovanen

Kehittämistehtävä, syksy 2014

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

Terveydenhoitotyön

suuntautumisvaihtoehto

Terveydenhoitaja (AMK)

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 LIIKENNETAPATURMAT JA TURVALLINEN LIKKUMINEN	3
3 LIIKENNETURVALLISUUSINFON LÄHTÖKOHDAT	4
3.1 Tarkoitus ja tavoitteet.....	4
3.2 Yhteistyökumppani ja sponsori.....	4
3.3 Kohderyhmä.....	4
3.4 Menetelmälliset ratkaisut	5
4 LIIKENNETURVALLISUUSINFO-TAPAHTUMA	6
4.1 Suunnittelu	6
4.2 Toteutus.....	7
4.3 Arviointi	8
5 POHDINTA	8
5.1 Tavoitteiden ja liikenneturvallisuusinfon toteutuminen.....	8
5.2 Luotettavuus ja eettisyys	9
5.3 Ammatillinen kasvu	10
5.4 Kehittämisideat	10
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	11
LÄHTEET.....	12
LIITE 1: Suunnitelma	14
LIITE 2: Arviointilomake	15

1 JOHDANTO

Tapaturmien ennaltaehkäiseminen on olennaisesti yhteydessä terveyden edistämiseen. Tämä on varmistettu päivähoitolaissa. Lapselle tulee taata turvallinen kasvuympäristö sekä päiväkodissa että liikenteessä. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014a.) Terveydenhuollon perustehtäviin kuuluu turvallisuuden edistäminen. Tässä nousee esiin erityisesti tapaturmariskien ennakointi. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2011, 3.) Liikenneturvallisuuskasvatus kuuluu siten myös terveydenhuollon eri sektorien työtehtäviin.

Lapset voivat omalta osaltaan vaikuttaa liikenneturvallisuuteen liikkumalla itse turvallisesti. Tämän kehittämistyön tarkoituksena oli pitää liikenneturvallisuusinfo päiväkotikäisille 5-6-vuotiaille lapsille Päiväkotijoukossa. Tavoitteena oli terveyden edistäminen lisäämällä lasten tietoisuutta turvallisesta liikennekäyttäytymisestä.

2 LIIKENNETAPATURMAT JA TURVALLINEN LIKKUMINEN

Liikennetapaturmat kattavat ison osan lapsille sattuvista tapaturmista. Liikenteessä menehtyy ja vammautuu huomattavasti ihmisiä. Tapaturmien ennaltaehkäiseminen on tärkeää. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014a.) Liikenneturvallisuutta voivat toteuttaa lukuisat eri tahot. Liikkujien ja tienkäyttäjien turvallinen liikkuminen edesauttaa liikenneturvallisuuden toteutumista. (Poliisi 2014.)

Hoitoalan organisaatiot kartoittavat tapaturmariskejä ja vaaranpaikkoja. Näiden selvittyä tehdään korjaavia toimenpiteitä ja suunnitelmia turvallisuuden parantamiseksi. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014c.) Työsuojelulaissa (763/1994) säädetään terveys- ja suojeluviranomaisen velvollisuudesta huolehtia päiväkotien turvallisista ympäristöistä.

Liikenneturvallisuuskasvatuksen tulee alkaa päiväkodista. On harmillista, että päiväkodeilla ei kuitenkaan ole nykypäivänä valmiuksia pitää kattavia liikenneturvallisuusinfoja. Liikenneturvallisuuskasvatusta täytyy kehittää päiväkodeissa, sillä lapset muodostavat päiväkotikäisyydessä ensimmäiset asenteensa liikenneturvallisuuskäyttäytymisessä. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2009, 33.)

3 LIIKENNETURVALLISUUSINFON LÄHTÖKOHDAT

3.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Tämän kehittämistehtävän tarkoituksena oli edesauttaa alle kouluikäisten, 5-6-vuotiaiden päiväkotikäisten lasten turvallista liikkumista liikenteessä. Näin voidaan ennakoita erilaisia liikennetapaturmia ja onnettomuuksia.

Tavoitteena olivat:

1. Toteuttaa leikkimielinen ja informatiivinen terveystietokortti
2. Antaa 5-6-vuotiaille päiväkotikäisille lapsille tietoa turvallisesta liikkumisesta liikenteessä
3. Lisätä päiväkotityöntekijöiden tietoutta, kuinka 5-6-vuotiaita lapsia voisi ohjeistaa liikkumaan turvallisesti liikenteessä

3.2 Yhteistyökumppani ja sponsori

Kehittämistehtävän voi tehdä yhteistyökumppanin kanssa, jonka avustuksella tapahtuma järjestetään (Vallo & Häyrinen 2003, 95). Yhteistyökumppanina oli yksityinen Päiväkotiti Poiju, joka sijaitsee Helsingissä. Päiväkodissa painotetaan musiikki- ja liikuntakasvatusta. (P & P Laamenen i.a.) Kehittämistehtävään on mahdollista hankkia sponsori. (Vallo & Häyrinen 2003, 192). Tätä varten olin yhteydessä Coreplast Laitila Oy:hyn, joka sponsoroi Muumi- ja Anrgry Birds-heijastimet.

3.3 Kohderyhmä

Kohderyhmänä olivat 5-6-vuotiaat lapset. Kyseisessä iässä lapsilla on useimmiten vilkas mielikuvitus. He ovat omatoimisia, kiinnostuneita uusista asioista sekä miettivät erilaisia ilmiöitä ja niiden syitä. Lapset ottavat mallia aikuisten käyttäytymisestä ja omaksuvat uusia asioita heidän kauttaan. Lapsi saattaa muistaa oppimiaan asioita erittäin pitkäaikaisesti. (Mannerheimin lastensuojeluliitto i.a.)

3.4 Menetelmälliset ratkaisut

World Health Organization mukaan terveystiedot määritellään apuvälineeksi, jonka yleisenä tavoitteena on edistää terveyttä. Terveystiedot on positiivista ja tavoitteellista vaikuttamista. Terveystiedot voidaan toteuttaa useissa erilaisissa ympäristöissä. Terveystiedot ei luokitella tiedot, jolla on epäsuotuisia vaikutuksia terveyteen. Terveystiedot voidaan levittää tietoa monenlaisista terveyden osa-alueista. (Torkkola 2002a, 2-3.) Terveystiedot voidaan käyttää useilla eri sektoreilla tiedot menetelmänä. Terveystiedot ei ole ainoastaan terveydenhuollon työntekijöiden tiedot. (Torkkola 2002b, 10.) Tässä kehittämistehtävässä käytin menetelmänä apuna terveystiedot. Valitsin menetelmäksi terveystiedot, sillä se on tehokas ja selkeä tapa välittää tietoa. Koin mielekkääksi, että pääsen itse toteuttamaan infotiedot ja sain perustaa kehittämistehtävän enemmän asiasisältöön kuin konkreettiseen tekemiseen.

Terveystiedot käsite kattaa joukko-, kohde- ja keskinäis tiedot. Terveystiedot voi siis olla suunnattu ennalta tarkennetulle kohdeyleisölle tai vaihtoehtoisesti se voi olla terveydenhuollon organisaatioiden sisäistä tiedot. Sisäinen tiedot voi olla henkilökunnan välistä tai joukkotiedotille suunnattua tiedot. (Torkkola 2002b, 8-9.) Terveystiedot on ollut terveydenhuollon menetelmänä jo kauan tunnistettu ja hyödynnetty. Terveystiedot voidaan katsoa nykyään kattavan muun ohella vielä mainonnan, terveystiedot ja internetsivustotkin. (Riikola 2010, 1092–1093.)

Vuorovaikutuksellinen ohjaus liittyy tiedot. Ohjaustyypissä olennaista on vuorovaikutuksellinen tiedonvälitys ohjattavan kanssa. Samanaikaisesti paikalla voi olla useitakin ohjattavia. Vuorovaikutuksellinen ohjaus voi olla perehdytystä, kohtaamista, opiskelu- tai työprosessin tuottamista tai esimerkin osoittamista. (Vehviläinen 2001, 12.) Terveydenhuollossa voidaan hyödyntää työmenetelmänä ryhmäohjausta. Ryhmäohjauksessa korostuu vuorovaikutuksellisuus, joka on sekä sanallista että sanatonta. (Hirvonen ym. 2007, 104–105.) Työssäni käytin lisäksi vuorovaikutuksellista ryhmäohjausta työmenetelmänä, koska uskon havainnollistavan infon kiinnostavan ja innostavan lapsia.

4 LIIKENNETURVALLISUUSINFO-TAPAHTUMA

Kehittämispainotteisessa työssä kehitetään jotain uutta ja omalaatuista. Toiminnallisen osuuden eli produktin tuottamisessa huomioidaan etenkin esityksen selkeys, kohderyhmän erityisvaatimukset sekä ominaisuudet ja tuotos kokonaisuudessaan. (Vilka & Airaksinen 2003, 9; 65–66.) Tämän tyyliässä työssä lähtökohtina ovat työelämälähtöisyys ja käytännöllisyys (Vilka & Airaksinen 2003, 9; 47–48). Työ rajataan hyvin (Vilka & Airaksinen 2003, 16–17).

Mallinnuksella tarkoitetaan raporttia prosessista. Mallinnusprosessissa havainnollistetaan ja selvennetään terveystapahtumaa. Yksinkertaisesti sanottuna tapahtumien kirjallinen kuvaileminen on mallinnusta. Mallinnukseen sisältyy suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaihe. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014b.)

Tämänlaiseen prosessiin kuuluvat vaiheet kokonaistoiminnan etenemisestä, tuotoksen konkreettisesta sisällöstä ja eri toimijoiden työalueista. Mallinnukseen kuuluvat resursinäkökulmat. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014b.)

4.1 Suunnittelu

Suunnittelin tapahtuman teoritiedon perusteella. Tämän jälkeen loin suunnitelman, miten tuokio etenee pääpiirteissään ja mitä asioita lapsille kerrotaan (Liite 1). Päiväkotikäisten liikennekasvatuksessa voidaan opettaa lapselle, kuinka lähiympäristössä ja varsinaisessa liikenteessä liikutaan. Lähiympäristössä ja liikenteessä liikutaan ennalta sovitussa paikoissa, jossa päiväkodin henkilökunta ja vanhemmat antavat luvan liikkua. Vaarallisille paikoille ei mennä. Lisäksi päiväkotikäisille lapsille on sopivaa kertoa erilaisista turvavälineistä liikenteessä. (Liikenneturva 2013.) Huomioin kohderyhmän ikätason tekemällä liikenneturvallisuusinfosta leikkimielisen piirretyillä kuvilla ja pehmolelulla. Pehmolelun ympärille loin tarinan, miksi se tuli mukaan pitämään liikenneturvallisuusinfoa. Päätin hankkia lapsille heitä kiinnostavat heijastimet, jotka innostaisivat niiden todelliseen käyttöön. Siksi heijastimien aihepiiri oli satuhahmoissa.

On osoitettu, että merkittävä osa liikennetapaturmista tapahtuu pimeällä, kun jalankulki- ja ei käytä heijastinta. Lapset unohtavat helposti heijastimen käytön tai kieltäytyvät sii-

tä. Heijastimien käyttö vähentää vakavien liikenneturvallisuustapaturmien riskiä yli 60 %:lla. Valtava osa kuolemaan johtavista tapaturmista olisi vielä estettävissä käyttämällä pyöräilykypärää. Pyöräilykypärän käyttämistä tulee korostaa lapsille. Sekä heijastimien että pyöräilykypärän käyttämisestä on säädetty Suomessa lainsäädännössä. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2009, 31.)

Lapset sisäistävät asiat parhaiten, kun teoria esitetään mahdollisemman selkeässä muodossa peruskäsitteillä. Koska lapsilla ei ole paljoa aikaisempaa tietoa liikennekäyttäytymisestä, rajasin aihepiirin koskemaan ainoastaan heidän omaa turvallista liikennekäyttäytymistä päiväkotiyössä. Piirsin itse kartongille liikennevalot sekä stop-, suojatie- ja jalkakäytävämerkin.

Laadullisella kyselyllä voidaan tutkia ilmiötä kokonaisvaltaisesti. Vastausmalli ei ole tuolloin rajoitettu. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 63.) Tämän voi tehdä käyttämällä esimerkiksi kirjallista kyselyä (Sarasjärvi & Tuomi 2011, 71). Kirjallinen kysely voidaan tehdä käyttämällä lomaketta (Vilkkä & Airaksinen 2003, 63–64). Suunnittelin toteuttavani arvioinnin laadullisena kyselynä, jossa selvitetään lastentarhanopettajan omia kokemuksia ja näkemyksiä infon toteutumisesta.

4.2 Toteutus

Liikenneturvallisuusinfo onnistui hyvin. Tuokion aluksi tutustuimme toisiimme ja esittelimme itsemme. Kävin liikenneturvallisuusinfon läpi alkuperäisen suunnitelman mukaan. Juttelimme suullisesti aihepiiristä ja tutustuimme yhdessä liikennemerkkeihin. Kyselin, mitä lapset jo tietävät turvallisesta liikenteessä liikkumisesta ja he saivat mahdollisuuden kysyä itseään askarruttavista asioista. Lapset olivat vilkkaita ja kyselivät paljon. Infon lopuksi lapset saivat valita mieleisensä heijastimen. Vuorovaikutuksen tehostamiseksi havainnollistin suojatien ylittämistä pehmolelulla, jolla oli kypärä.

4.3 Arviointi

Terveystapahtuman arvioinnissa tarkastellaan tavoitteita sekä tarkoitusta ja sen toteuttamista. Toteuttamisessa nousee esiin tapahtuman selkeys, visuaalisuus ja käytännön toiminnot. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 154–158.) Tuokion onnistumisen arviointia varten tein arviointilomakkeen. Suuntasin tämän yhdelle päiväkodin työntekijälle, lastentarhanopettajalle. Kysely koostui neljästä kysymyksestä, jotka koskivat tapahtuman teorian luonnetta, hyödyllisyyttä, havainnollisuutta ja kokonaisuutta.

Liikenneturvallisuusinfon aihepiiri nähtiin sisällöltään sopivana 5-6-vuotiaille. Aihepiiriä ei pidetty liian laajana, vaan tieto oli yksinkertaisessa ja ymmärrettävässä muodossa tehty nimenomaisesti lapsia varten. Info sisälsi perusasiat, mitä 5-6-vuotiaan on hyvä tietää turvallisesta liikenteessä liikkumisesta. Infon havainnollisuuden osalta kaikkia seikkoja pidettiin onnistuneina. Lapset pitivät erityisesti nallesta ja värikkäistä kuvista. Hyödyllisyys ja tarpeellisuus nähtiin ajankohtaisina. Info pidettiin sopivana vuoden aikana ennen talven tuloa ja iltojen pimenemistä. Vastauksessa nousi esiin, että lapsille täytyy muistaa toistuvasti opettaa perussääntöjä liikennekäyttäytymisestä. Kokonaisuudessaan infoa pidettiin onnistuneena. Ainoana lisäyksenä mainittiin, että joku laulu tai leikki olisi voinut osallistaa lapsia enemmän mukaan. Lapsillekin jäi mukava kuva tapahtumasta.

5 POHDINTA

5.1 Tavoitteiden ja liikenneturvallisuusinfon toteutuminen

Liikenneturvallisuustapahtuman perusteella ei pysytä varmistamaan sitä, että tulevatko lapset liikkumaan oikein liikenteessä. Kuitenkin tapahtuman jälkeen lapsilla on varmasti paremmat valmiudet lähteä liikenteeseen vanhemman kanssa. Liikenneturvallisuuskasvatus täytyisi olla jatkuvaa, jotta pienet omaksuisivat tiedon paremmin. Tuokio oli leikkimielinen ja informatiivinen. Lähteet olivat monipuolisia ja tuokiota havainnollistin kuvin sekä leluin. Lelulla pystyi hassuttelemaan. Leikkimielisyyttä lisäsi nallelle keksitty nimi, koska nalle osallistui omana hahmona tuokioon. Tapahtuma antoi varmasti lap-

sille sekä päiväkodin työntekijälle enemmän tietoutta turvallisesta liikkumisesta liikenteessä. Nähtäväksi jää, kuinka hyvin lapset pystyvät soveltamaan tietoa arjessa.

Koen itse, että terveystapahtumatuokio oli onnistunut. Lapset vaikuttivat aidosti pitävän liikenneturvallisuusinfosta. Yllätyin positiivisesti, että lapset olivat mukana hengessä fiilistelemässä liikennemerkkien tarkoituksia ja jaksoivat kuunnella koko infon. Tapahduma oli pieni, mutta sen järjestäminen oli suhteellisen helppoa. Sain melko nopeasti kasaan toimivan kokonaisuuden aihepiiristä. Vaikka keskustelun aihepiiri välillä vaihtuikin stop-merkistä potkulautojen vertailuun, sujui tuokio johdonmukaisesti eteenpäin.

5.2 Luotettavuus ja eettisyys

Hoitotyössä terveystapahtumaa toteutettaessa noudatetaan eettisiä ohjeita (Leino-Kilpi, Kulju & Stolt 2012, 51–52). Terveystapahtuman eettisyydessä näkyy ihmisten kunnioittaminen ja itsemääräämisoikeus (Pietilä, Länsimies-Antikainen, Vähäkangas, Pirttilä 2010, 18). Liikenneturvallisuusinfoon osallistuminen oli vapaaehtoista ja kysyin etukäteen luvan tämän toteuttamiseen päiväkodilta. Lasten vanhemmilta kysyttiin suullinen lupa tuokioon osallistumiseen.

Terveystapahtumaa järjestettäessä muita eettisesti keskeisiä seikkoja ovat asiakaslähtöisyys, yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus (Suomen Terveystapahtumajaliitto 2005, 9). Liikenneturvallisuusinfo pohjautui näkemykseen 5-6-vuotiaan lapsen kehityksestä. Tuokio rakennettiin niin, että sen ikäinen lapsi pystyy osallistumaan tuokioon. Asiat pidettiin yksinkertaisina mutta kuitenkin mielenkiintoisina. Tasa-arvoisuus näkyi tasapuolisena lasten kohteluna. Kaikki lapset saivat kysyä kysymyksiä ja kaikilta kysyttiin jotain. Jokainen siis huomioitiin ja jokainen lapsi sai heijastimen.

Terveystapahtuman luotettavuutta voidaan tarkastella prosessin vaiheita perustelemalla (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 2006, 218–219). Arvioinnin luotettavuuskin on tärkeää (Jämsä & Manninen 2000, 80). Prosessin kaikki vaiheet on perusteltu. Perusteet pohjautuvat ajankohtaisiin lähteisiin. Lähteinä olivat hoitoalan kirjalliset teokset, tieteelliset artikkelit, yhdistysten internetsivustot ja lait. Arviointi oli suppea. Aikataulu ni vuoksi en pystynyt toteuttamaan laajempaa arviointia. Päätin siksi tehdä kyselyn vain yhdelle työntekijälle. Pidän kuitenkin arviointia luotettavana, koska sain kaikkiin kysy-

myksiin vastaukset ja sain työntekijän omakohtaiset näkemykset tapahtumasta. Luottamusta arviointiin lisäsi vastaajan mahdollisuus pysyä nimettömänä ja vastata anonyymisti. Terveystapahtuman tekijän yhteystiedot oli myös mainittu kyselylomakkeessa.

5.3 Ammatillinen kasvu

Terveydenhoitajan ammatissa korostuu itsenäinen ja tiimityöskentely. Terveydenhoitajan tulee osata kehitystyötaitoja ja havainnoida kohderyhmän erityisvaatimuksia. Keskeistä terveydenhoitajan työssä on terveyden edistämisen näkökulma. Terveyden edistämässä on yhteiskunnallinenkin näkökulma. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005 –työryhmä 2006, 15; 16.)

Mielestäni info sujui hyvin. Opin etenkin havainnollistamista ja vahvistamaan enemmän yhteistyötaitojani lasten kanssa. Jouduin havainnoimaan ikäryhmän ominaiskehityspiirteet asettumalla heidän asemaansa, minkälaisen infotuokion he haluaisivat. Samalla opin vastuullisuutta sekä tiimi- ja projektityöskentelytaitoja. Hankin itse sponsorin ja tarvikevälineet. Liikennetapaturmien vähentyessä vähennetään terveydenhuollon työmäärää ja ennaltaehkäistään rahallisia hoitokustannuksia kuten onnettomuuksista ja tapaturmista aiheutuvia sairaalajaksoja.

Ymmärsin kehittämistehtävässäni, että pienet lapset ovat innokkaita ja spontaaneja apureita, jotka pitävät mukana olemisesta erilaisissa tapahtumissa. Lapset pystyvät omaksumaan tuolloin jo hyvin asioita. Tulevana terveydenhoitajana voin omalta osaltani auttaa ja opettaa pienille perusteita liikennekäyttäytymisestä. Ei ole olemassa tarkkoja rajoja, kuka vastaa liikennekasvatuksesta vaan tämä on useiden tahojen yhteistyötä.

5.4 Kehittämisisideat

Koen, että liikenneturvallisuusinfoja voitaisiin pitää jatkossa enemmänkin päiväkodeissa. Tämän kaltaisille tapahtumille on kysyntää. Liikenneturvallisuusinfo on raikas tuulahdus päiväkodin arkeen. Jatkossa liikenneturvallisuusinfon sisältöä voisi muuttaa sisällyttämällä siihen laulun tai leikin. Olisi mukavaa saada lapset vielä enemmän tullaan mukaan ja olemaan mukana tapahtumassa. Lasten vanhemmatkin voisi pyytää mukaan, koska he toimivat lapselle esimerkkeinä, miten liikenteessä liikutaan.

Lasten liikennetapaturmien ennaltaehkäisyyn ei koskaan panosteta liikaa. Yksikin onnettomuus sattuaan maksaa yhteiskunnalle vammautumisen kautta kymmeniä ellei satojatuhansia euroja. Päiväkodeissa voitaisiin järjestää leikkimielisiä liikennekilpailuja pienine palkintoineen. Teemoina voisi olla muun muassa merkin anto, väistäminen ja suojatiet. Yhtenä ajatuksena taas mahdollisesti voisi olla päiväkodin pihaan rakennettu alue, jossa testattaisiin vaikkapa polkupyörällä selviämisen taitoja liikenteessä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Liikenneturvallisuus on teoreettisesti laaja kokonaisuus. Liikenneturvallisuuskasvatus kuuluu hoito- sekä päiväkotihenkilökunnan työtehtäviin ja sen merkitys kasvaa entisestään yhteiskunnan teollistuessa ja muuttuessa hektisemmäksi liikkumiskentäksi. Liikenneturvallisuuden lisäämiselle tulisi olla enemmän resursseja tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Hirvonen, Eila; Johansson, Kirsi; Poskiparta, Marita; Kyngäs, Helvi; Kääriäinen, Maria; Poskiparta, Marita & Renfors, Timo 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. Helsinki: WSOY.
- Leino-Kilpi, Helena; Kulju, Kati & Stolt, Minna 2012. Eettiset ohjeet hoitotyössä. Teoksessa: Suomen Sairaanhoidajaliitto. Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Hoitotyön vuosikirja 2012. Helsinki: Suomen Sairaanhoidajaliitto ry, 52–63.
- Liikenneturva 2013. Liikennekasvatus päiväkodissa. Viitattu 7.10.2014 <https://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/varhaiskasvatus/liikennekasvatuspaivahoidossa>.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto i.a. 5-6-vuotias Viitattu 6.11.2014 http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/5_6-vuotias/.
- Nieminen, Heli 2006. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Paunonen, Marita & Vehviläinen-Julkunen Katri (toim.) Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Porvoo: WSOY, 215–219.
- Pietilä, Anna-Maija; Länsimies-Antikainen, Helena; Vähäkangas, Kirsi & Pirttilä, Tuula 2010. Terveystieteen edistämisen eettinen perusta. Teoksessa Terveystieteen edistäminen. Teorioista toimintaan. Anna-Maija Pietilä (toim.) Helsinki: WSOY, 15–31.
- Poliisi 2014. Liikenneturvallisuus. Viitattu 28.7.2014. <https://www.poliisi.fi/suomi/liikenne>.
- P & P Laamanen i.a. Päiväkoti Poiju. Viitattu 9.10.2014. <http://www.pplaamanen.fi/>.
- Riikola, Teija 2010. Terveystieteen edistäminen ei paranna kansansairauksia. Duodecim 126 (9), 1092–1093.
- Sarasjärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2011. Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille. Helsinki: Juvenes Print Oy.

- Suomen Terveydenhoitajaliitto 2005. Terveydenhoitajatyön laatu. Laatuvaatimukset ja kriteerit. Viitattu 6.11.2014.
http://www.terveydenhoitajaliitto.fi/easydata/customers/sthl/files/liitteet/THtyon_laatu_ja_kriteerit.pdf.
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014a. Lapset ja nuoret. Päivähoito. Tapaturmien ehkäisy päivähoidossa. Viitattu 2.9.2014.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/pistetapaturmille-fi/lapset-ja-nuoret/paivahoito;jsessionid=B1CA9C45C0889ED6BE7AC7403CA6AAC0.
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014b. Mallinnus. Viitattu 5.9.2014.
<http://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/tyokalut/iakkaiden-neuvontapalvelut-ja-hyvinvointia-edistavat-kotikaynnit/kehittaminen-ja-yhteisty/toiminnan-kehittaminen/tuotteistaminen-ja-mallinnus/mallinnus>.
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2014c. Ympäristön turvallisuus päivähoidossa. Päivähoito. Lapset ja nuoret. Viitattu 6.11.2014
http://www.thl.fi/fi_FI/web/pistetapaturmille-fi/lapset/paivahoito/ympariston-turvallisuus-paivahoidossa.
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2009. Turvallinen elämä lapsille ja nuorille
 Kansallinen lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn ohjelma. Helsinki: Yliopistopaino Viitattu 8.11.2014 <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/ea565dd9-34e5-4e74-bcc6-27e567de2a96>.
- Terveydensuojelulaki 763/1994
- Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005 -työryhmä 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.
- Torkkola, Sinikka 2002a. Johdanto terveystiedotukseen. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin laitos, 2-3.
- Torkkolan, Sinikka 2002b. Terveystiedotus. Helsinki: Tammi.
- Vehviläinen, Sanna 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Yliopistopaino.
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.

LIITE 1: Suunnitelma

Liikenneturvallisuusinfon sisältö ja tavoitteet.

Voiko päiväkodin pihalla juosta ja leikkiä kavereiden kanssa?

Voi koska se on leikkipaikka.

Tavoite: Lapsi tietää turvalliset liikkumis- ja leikkipaikat sekä osaa toimia niissä oikein.

Missä ei voi temmeltää? Jalkakäytävällä ei voi juosta tai ryntäillä, ei myöskään leikkiä ystävi-
en kanssa. Tielle ei saa juosta, jos pallo kulkee sinne. Liikenteessä ei leikitä.

Tavoite: Lapsi tunnistaa leikkipaikaksi soveltumattomat paikat.

Miten tie ylitetään? Ennen suojatietä pysähdytään. Jos suojatietä ei ole, pysähdytään silti en-
nen tien ylitystä. Katsotaan molempiin suuntiin: oikealle ja vasemmalle. Lisäksi kuunnellaan,
tuleeko kulkuneuvoja mistään suunnasta. Sitten kun lapsi on varmistunut, että tie on turvallista
ylittää, voi tien poikki kulkea. Risteyksissä ja portista tullessa on hyvä pysähtyä ja tarkistaa
ympäriällä liikennöivät ihmiset. On tärkeää katsoa aina ympärille hyvin, sillä autot, mopot ja
pyöräilijät voivat liikkua nopeasti.

Tavoite: Lapsi tietää, miten tie ylitetään turvallisesti.

Minkälainen liikennevalo on? Mitä vihreä, keltainen ja punainen merkitsevät? Käydään läpi
valojen merkitykset ja näytetään esimerkkikuvat niistä.

Tavoite: Lapsi tietää liikennevalovärien merkitykset ja osaa toimia niiden mukaan.

Miksi heijastinta käytetään? Miten heijastin toimii? Heijastinta täytyy pitää mukana kodin
tai päiväkodin pihasta poistuttaessa. Sitä käytetään, kun kuljetaan aikuisen seurassa. Heijastin
toimii pimeässä välkkyen, jos valo heijastuu siihen.

Tavoite: Lapsi tietää heijastimen käytön perusteet ja osaa käyttää heijastinta.

Miten liikutaan pyörällä liikenteessä? Käytetään kypärää ja soittokelloa. Soittokelloa käyte-
tään, jos jonkun pitää väistää toista ihmistä. Pyörällä kuljetaan pyörätiellä tai jalkakäytävällä,
jos erillistä pyörätietä ei ole.

Tavoite: Lapsi tietää, miten polkupyörällä liikutaan turvallisesti, ymmärtää soittokellon ja ky-
pärän käytön perusteet sekä merkityksen.

Osaako kukaan kuvailla suojatien, stop-kyltin tai jalkakäytävän liikennemerkin? Keskus-
tellaan merkkien tarkoitukset ja näytetään esimerkkikuvat niistä.

Tavoite: Lapsi osaa tunnistaa perusliikennemerkit ja toimia niiden mukaan.

Lopuksi kerrotaan, että lapsen tulee liikkua pääsääntöisesti aikuisen kanssa liikenteessä. Ystä-
vän kanssa voi liikkua, mutta silloin täytyy olla rauhallinen. Aikuiselta kysytään aina lupa, jos
lähdetään vaikkapa kaverin luo leikkimään ja matkalla on tienylityksiä.

LIITE 2: Arviointilomake

LIIKENNETURVALLISUUSINFON ARVIOINTILOMAKE

Vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömänä. Kysymyksiin toivotaan vastatavan muutamalla lauseella. Mikäli tila loppuu, jatkakaa tarvittaessa paperin toiselle puolelle.

Ystävällisin terveisin,
Marika Kovanen
terveydenhoitajaopiskelija
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Helsinki 9.10.2014

1. Minkälainen oli liikenneturvallisuusinfon teoriaosuus rajauksen ja sisällön osalta?

2. Minkälaisia olivat liikenneturvallisuusinfon havainnollistavat seikat?

3. Oliko liikenneturvallisuusinfo hyödyllinen ja sopiva kohderyhmälle?

4. Miten liikenneturvallisuusinfo toteutui mielestänne kokonaisuudessa?